

Klasa: UP/I 034-03/14-01/025
Urbroj: 580-10/100-2014-002
Zagreb, 17. prosinca 2014.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavka 5. i članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13), po inicijativi poduzetnika Odvjetničko društvo Dragičević i partneri d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Palmotićeva 60/II, za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Hrvatska radiotelevizija, sa sjedištem u Zagrebu, Prisavlje 3, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag. iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, mr. sc. Ljiljana Pavlic, mr. sc. Tatjana Peroković i Denis Matić, dipl. iur., članovi Vijeća, sa sjednice 51/2014., održane 17. prosinca 2014., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Agencija) zaprimila je 12. studenog 2014., sukladno članku 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, brojevi: 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), inicijativu Odvjetničkog društva Dragičević i partneri d.o.o., sa sjedištem u Zagrebu, Palmotićeva 60/II, zastupanog po odvjetniku Mladenu Dragičeviću (dalje u tekstu: OD Dragičević i partneri), za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja, po službenoj dužnosti, protiv poduzetnika Hrvatska radiotelevizija, sa sjedištem u Zagrebu, Prisavlje 3 (dalje u tekstu: HRT), uz prijedlog za donošenje rješenja o privremenoj mjeri.

Podnositelj u inicijativi navodi da mu je HRT, posredstvom rukovoditelja radne jedinice HRT-a, ponudio prijedlog Ugovora o zastupanju i uređenju međusobnih odnosa u prekršajnim postupcima protiv osoba iz članka 47. i članka 48. Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji (dalje u tekstu: Ugovor o zastupanju).

Nadalje, podnositelj inicijative ističe kako prijedlog Ugovora o zastupanju koji mu je dostavio HRT sadrži odredbu prema kojoj bi HRT, za izvršene usluge zastupanja u prekršajnim postupcima, izvršio plaćanje podnositelju inicijative tek nakon što se HRT naplati od okrivljenika u prekršajnom postupku, a što je, kako to tvrdi podnositelj, nemoguće budući da se iznos novčane kazne u prekršajnom postupku uplaćuje u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske, a ne u korist HRT-a, pa se stoga HRT u prekršajnom postupku ne naplaćuje od okrivljenika već sva naplaćena sredstva pripadaju državnom proračunu. Slijedom navedenog, podnositelj inicijative ovakvu ugovornu odredbu smatra nemoralnom, nezakonitom, diskriminirajućom i protivnom prisilnim zakonskim propisima, pa tako

podnositelj inicijative navodi kako je sadržaj prijedloga Ugovora protivan odredbama Zakona o proračunu, Zakona o odvjetništvu, Zakona o porezu i sl.

Također, iz sadržaja inicijative proizlazi da je podnositelj inicijative, nakon primitka navedenog prijedloga Ugovora o zastupanju, saznao da je HRT drugim odvjetničkim društvima, koja su bila zainteresirana za pružanje HRT-u usluge zastupanja u prekršajnim postupcima, ponudio prijedlog Ugovora koji se sadržajno razlikuje od onog koji je ponuđen podnositelju inicijative. Uslijed ovakvog saznanja, podnositelj inicijative pisanim se putem obratio glavnom ravnatelju HRT-a, zahtijevajući da se i podnositelju inicijative dostavi prijedlog Ugovora o zastupanju istog sadržaja kao i svim drugim odvjetničkim društvima, čemu HRT nije udovoljio.

Zbog svega navedenog, podnositelj inicijative smatra da mu je HRT, koristeći monopolistički položaj na tržištu, ponudio sklapanje Ugovora o zastupanju koji je protivan prisilnim zakonskim propisima, želeći takvim ugovorom ishoditi od podnositelja inicijative besplatno zastupanje HRT-a u prekršajnim postupcima. Osim toga, podnositelj inicijative navodi kako mu je HRT odbio dostaviti izmijenjeni nacrt prijedloga Ugovora o zastupanju koji je dostavljen drugim odvjetničkim društvima pa je time primijenio nejednake i selektivne uvjete na istovrsne poslove zastupanja i time stavio podnositelja inicijative u nepovoljniji položaj na tržištu u smislu članka 13. stavka 1. točke 3. ZZTN-a.

Ujedno, podnositelj inicijative predlaže da Agencija donese rješenje o privremenoj mjeri kojim se nalaže HRT-u da omogući podnositelju inicijative ostvarivanje svih prava i obveza koja mu po toj osnovi pripadaju, a posebice da podnositelju inicijative predoči izmijenjeni prijedlog Ugovora o zastupanju.

U prilog svemu navedenom, podnositelj inicijative dostavio je Agenciji e-mailove, presliku spornog Ugovora o zastupanju, dopise upućene HRT-u od 9. svibnja 2014., 12. lipnja 2014., 23. lipnja 2014., 2. srpnja 2014. i 15. rujna 2014. te očitovanje HRT-a od 1. srpnja 2014.

II. Sukladno odredbi članka 2. ZZTN-a, taj se Zakon primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja od strane poduzetnika, na teritoriju Republike Hrvatske ili izvan teritorija Republike Hrvatske, ako imaju učinak na Republiku Hrvatsku.

Prema propisima o zaštiti tržišnog natjecanja, da bi bila riječ o sprječavanju, ograničavanju ili narušavanju tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja moraju istodobno biti ispunjena dva uvjeta i to: da se konkretan poduzetnik nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu u smislu članka 12. ZZTN-a te da taj vladajući položaj zlouporabljuje u smislu članka 13. ZZTN-a.

Sukladno članku 12. stavku 1. ZZTN-a, pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, a osobito ako nema značajnih konkurenata na mjerodavnom tržištu i/ili ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a osobito s obzirom na: tržišni udjel i položaj te vrijeme kroz koje ga ostvaruje, i/ili financijsku snagu, i/ili prednosti u pristupu izvorima nabave ili tržištu, i/ili povezanost s drugim poduzetnicima, i/ili pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu, i/ili sposobnost nametanja tržišnih uvjeta s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju, i/ili sposobnost isključivanja konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike.

Zlouporaba vladajućeg položaja u smislu članka 13. ZZTN-a temelji se osobito na postupanju poduzetnika u vladajućem položaju s ciljem isključivanja konkurenata s tržišta ili nametanja nepravednih cijena ili drugih trgovinskih uvjeta, ograničavanju proizvodnje, tržišta ili

tehnološkog razvitka na štetu potrošača, primjeni nejednakih uvjeta na istovrsne poslove ili uvjetovanju sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih strana na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u izravnoj vezi s predmetom tih ugovora.

Uzevši u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju, ponajprije sadržaj prijedloga Ugovora o zastupanju i uređenju međusobnih odnosa, e-mail podnositelja inicijative od 1. travnja 2014. i dopis HRT-a od 1. travnja 2014., utvrđeno je kako je u konkretnom slučaju riječ o pregovorima za sklapanje pravnog posla podnositelja inicijative i HRT-a, odnosno o neuspješnom pokušaju uspostavljanja poslovne suradnje podnositelja inicijative i HRT-a glede međusobnog uređenja prava i obveza ugovornih strana u odnosu koji po svom sadržaju i svrsi predstavlja odnos opunomoćitelja i punomoćnika u postupku pred sudom, prema kojem je opunomoćenik ovlašten pred sudom poduzimati pravne radnje koje imaju procesno pravne učinke u ime i za račun opunomoćitelja.

Prvenstveno, ovdje valja istaknuti da se odluka o tome kojeg će odvjetnika odnosno odvjetničko društvo netko angažirati za zastupanje u postupku pred sudom temelji na slobodnoj odluci svake fizičke ili pravne osobe koju se zastupa, pa tako pravo na slobodan izbor punomoćnika pripada i svakom poduzetniku, čak i kada bi eventualno imao vladajući položaj na tržištu, budući da se, kako niti jednoj fizičkoj osobi pa tako niti poduzetniku, neovisno o njegovom udjelu na tržištu, ne može ni na koji način odrediti koga će ovlastiti kao svog punomoćnika.

Stoga odabir pojedinog odvjetnika ili odvjetničkog društva koji vrši određeni klijent glede pružanja odvjetničkih usluga nije pitanje koje bi bilo relevantno s aspekta propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Pored toga, čak i u slučaju da se promatra tržište potražnje za odvjetničkim uslugama, na što podnositelj inicijative ukazuje kada opisuje položaj HRT-a, dolazi se do zaključka kako svaki odvjetnik i odvjetničko društvo, pa tako i podnositelj inicijative, mogu pružati odvjetničke usluge svakoj potpuno poslovno sposobnoj fizičkoj osobi i svakoj pravnoj osobi koja želi u tu svrhu angažirati odvjetnika, iz čega je razvidno kako se na strani potražnje za odvjetničkim uslugama nalazi iznimno veliki broj potencijalnih korisnika, slijedom čega podnositelj inicijative u obavljanju svoje odvjetničke djelatnosti nije usmjeren niti isključivo niti u pretežitom dijelu na HRT kao na poduzetnika koji bi bio u vladajućem položaju u smislu članka 12. ZZTN-a.

III. Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 51/2014., održanoj 17. prosinca 2014., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa OD-a Dragičević i partneri, u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odbaci, jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv HRT-a, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Odluku o odbacivanju inicijative Vijeće obrazlaže kako slijedi.

Sveobuhvatno razmotrivši problematiku na koju upućuje podnositelj inicijative, a uzevši u obzir specifičnosti odvjetničkih usluga čija se cijena ne formira putem mehanizma ponude i potražnje već ju, sukladno članku 18. stavku 1. Zakona o odvjetništvu („Narodne novine“ brojevi: 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11) propisuje Hrvatska odvjetnička komora uz suglasnost ministra pravosuđa, u konkretnom se slučaju ne može zaključiti da je riječ o pitanju koje bi bilo relevantno s aspekta primjene propisa o zaštiti tržišnog natjecanja, budući da svaka fizička i pravna osoba, pa tako i poduzetnik koji se nalazi u vladajućem položaju u

smislu članka 12. ZZTN-a, uživa potpunu slobodu u odabiru odvjetnika koji će je zastupati u pojedinim predmetima i postupcima.

Pored toga, imajući u vidu brojnost i raznovrsnost fizičkih i pravnih osoba koje mogu biti naručitelji odvjetničkih usluga, čak i kad bi se u konkretnom slučaju promatralo tržište potražnje za odvjetničkim uslugama, ne može se zaključiti da bi HRT na tom tržištu bio u vladajućem položaju u smislu članka 12. ZZTN-a te stoga ne bi bila ispunjena jedna od dviju kumulativnih pretpostavki potrebnih za postojanje zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 13. ZZTN-a.

Stoga, uvažavajući pritom nezadovoljstvo podnositelja inicijative zbog toga što jednogodišnji pregovori nisu urodili željenom poslovnom suradnjom, treba istaknuti kako činjenice da je podnositelj inicijative samostalno i slobodno činio neke ustupke tijekom pregovora o sklapanju pravnog posla, odnosno da HRT nije odlučio nastaviti pregovore s podnositeljem inicijative koji bi doveli do sklapanja pravnog posla za čije je sklapanje podnositelj inicijative bio zainteresiran, ne ukazuju na zaključak da je podnositelju inicijative, kako on to tvrdi, onemogućeno obavljanje usluga zastupanja.

Naime, volja i interes jednog sudionika pregovora o sklapanju pravnog posla, u ovom slučaju podnositelja inicijative, ne stvaraju obvezu za drugog sudionika pregovora da s njime doista i sklopi pravni posao, a možebitne nepravilnosti i nekorektnost sudionika pregovora uređeni su, u konkretnom slučaju, prvenstveno propisima obveznog prava.

Odluka Agencije donosi se isključivo s aspekta zaštite tržišnog natjecanja kao područja njezine nadležnosti.

Budući da nema uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja zlouporabe vladajućeg položaja protiv HRT-a, odlučivanje o zahtjevu podnositelja inicijative za donošenje privremene mjere protiv HRT-a, u smislu članka 51. ZZTN-a, jest bespredmetno.

Slijedom svega navedenog, a na temelju odluke Vijeća, Agencija je odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 (trideset) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Dostaviti:

1. Odvjetničko društvo Dragičević i partneri d.o.o., odvjetnik Mladen Dragičević, Palmotićeva 60/II, 10000 Zagreb,
2. Pismohrana, ovdje.